

รายงานผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยเรียนวัยรุ่น

ศูนย์อนามัยที่ 6 รอบที่ 2 : 5 เดือนหลัง ปี 2565

กิจกรรม ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ เขตสุขภาพที่ 6

1.สาระสำคัญ

องค์การอนามัยโลก (WHO) มีนโยบายดำเนินการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่นให้เกิดการพัฒนาสุขภาพควบคู่กับการศึกษาตามแนวทางโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนด้านสุขภาพควบคู่ไปกับการพัฒนาทางการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา กระบวนการเรียนรู้ และทักษะความรับผิดชอบต่อตนเอง มุ่งสู่เป้าหมายเด็กไทยเก่ง ดี มีความสุข สอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพยังไม่ถึงผลลัพธ์ทั้งด้านกระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ด้านภาวะสุขภาพ และพฤติกรรมสุขภาพนักเรียน ยังพบปัญหาเด็กวัยเรียนไม่สูงดีสมส่วน อ้วน เตี้ย ผอม และมีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่พึงประสงค์ จากผลสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของเด็กวัยเรียนของกรมอนามัย ในนักเรียนอายุ 12 ปี พบว่า 1 ใน 5 ของนักเรียน มีภาวะจากผลการสำรวจพฤติกรรมพึงประสงค์ เด็กวัยเรียนของกรมอนามัย ในนักเรียนอายุ 12 ปี ในปีการศึกษา 2560 ที่ผ่านมา พบว่า 1 ใน 5 ของนักเรียนไทย มีภาวะอ้วน สูงถึง (ร้อยละ 21.6) แต่มีเพียงแค่ 1 ใน 3 ของเด็กอายุ 12 ปี ที่กินข้าวครบ 3 มื้อ (ร้อยละ 33.2) และมีนักเรียนถึง 4 ใน 5 ที่ดื่มน้ำอัดลม (ร้อยละ 81.2) นอกจากนี้ มีนักเรียนแค่ 1 ใน 3 (หรือร้อยละ 18.5) ที่มีกิจกรรมทางกายมากกว่า 3 วันต่อสัปดาห์ และมากกว่า 60 นาทีใน 1 วัน และยังพบอีกว่าประมาณ 2 ใน 4 ใช้คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือเกิน 2 ชั่วโมง (ร้อยละ 38.3) "นอกจากนี้ พบว่า นักเรียนเกือบครึ่ง หรือร้อยละ 41.1 ไม่แปรงฟันก่อนนอน ส่วนด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมมีเพียง 1 ใน 3 ที่คัดแยกขยะลงถังก่อนทิ้ง (ร้อยละ 31.3) โดยผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่าเด็กนักเรียนยังมีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม ทั้งด้านการบริโภค สุขอนามัย ความปลอดภัย รวมทั้งมีพฤติกรรมเนือยนิ่งมากขึ้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะส่งผลเสียต่อสุขภาพเด็กอาจนำไปสู่โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง อาทิ โรคอ้วน เบาหวาน และความดันโลหิตสูง ส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ในระยะยาวได้

การพัฒนาโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและสนับสนุนโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในระดับที่สูงขึ้นรวมทั้งเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาให้เด็กวัยเรียนวัยรุ่นมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งได้มีการพัฒนาโปรแกรมการประเมินผลด้านกระบวนการพัฒนาโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียน โดยให้โรงเรียนประเมินตนเอง และ เมื่อผลการประเมินผลด้านกระบวนการพัฒนาโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ จากนั้นจะไปสู่ขั้นตอนการประเมินผลลัพธ์ด้านสุขภาพของนักเรียนต่อไป

ศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี มีโรงเรียนในเขตรับผิดชอบ จำนวน 2,558 โรงเรียน ปัจจุบันมีโรงเรียนที่ได้รับผ่านกระบวนการพัฒนาโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ 8 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ของโรงเรียนทั้งหมด จึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพเขตสุขภาพที่ 6 เพื่อนำผลการศึกษา สถานการณ์โรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ และหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดทิศทาง นโยบาย การวางแผน และพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพต่อไป

การศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากโปรแกรมประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียน เก็บข้อมูลเดือน ตุลาคม 2564 – กุมภาพันธ์ 2565 สถิติที่ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์โรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ เขตสุขภาพที่ 6 ได้แก่ จำนวน ร้อยละ วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square) และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนากระบวนการโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพเขตสุขภาพที่ 6 ใช้ทดสอบ Binary Logistic Regression

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนทุกสังกัดในเขตสุขภาพที่ 6 จำนวน 2,558 โรงเรียน **กลุ่มตัวอย่าง** ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนทุกสังกัดในเขตสุขภาพที่ 6 ที่เข้าไปประเมินตนเองในโปรแกรมประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียน จำนวน 219 โรงเรียน ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โปรแกรมประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียน สอบถามข้อมูลทั่วไป สังกัด จังหวัด ประเภทโรงเรียน จำนวนนักเรียน และโรงเรียนผ่านเกณฑ์รับรองมาตรฐานด้านส่งเสริมสุขภาพ

2.วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์โรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ เขตสุขภาพที่ 6
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพเขตสุขภาพที่ 6

3.ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ศึกษาข้อมูล ที่มาและความสำคัญ สถานการณ์การประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในโรงเรียนทุกสังกัดในเขตสุขภาพที่ 6
2. จัดทำรายงานบทที่ 1
3. จัดทำรายงานบทที่ 2
4. จัดทำรายงานบทที่ 3
5. จัดทำเอกสารขอจริยธรรมกรมอนามัย

4.ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำรายงานบทที่ 1-3 เสร็จสิ้น และจัดเตรียมเอกสารเพื่อเตรียมการขอจริยธรรมกรมอนามัย ผู้วิจัยได้อบรมออนไลน์ จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เบื้องต้น จำนวน 5 ชั่วโมง กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม เข้าร่วมการประชุมวิชาการส่งเสริมสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 15 “ก้าวผ่านโควิด ส่งเสริมการใช้ชีวิตสุขภาพดี : Healthy Active Living Beyond COVID” เพื่อศึกษาดูงาน การนำเสนอและจัดงานวิชาการในระดับประเทศ

5.ภาพกิจกรรม

